

2020-2025

Biblioteksplan

Vallentuna kommun

Fastställd av kommunfullmäktige 2020-10-12, § 91

Avdelning/enhet med ansvar för revidering: Kulturförvaltningen - biblioteket

**Vallentuna
kommun**

Biblioteksplan 2020 – 2025

Marie Gustavsson

Innehåll

1. Inledning	3
2. Biblioteksplanens koppling till styrdokument	3
3. Förutsättningar Vallentuna kommun	4
3.1 Folkbibliotek.....	4
3.2 Skolbibliotek	6
4. Fokusområden under planperioden.....	6
4.1 Varaktighet	6
4.2 Inspiration	6
4.3 Samverkan	6
4.4 Innovation	7
4.5 Omtänksamhet.....	7
4.6 Nav.....	7
5. Uppföljning	7

1. Inledning

Biblioteksplan Vallentuna kommun 2017 – 2019 antogs av kommunfullmäktige 2017-11-13 och ligger till grund för denna nya plan för åren 2020 – 2025. *Biblioteksplan 2017 – 2019* är detaljrik och beskrivande med redogörelser för dåvarande faktauppgifter gällande folkbibliotek, skolbibliotek och biblioteksverksamhet på särskilda boenden för äldre i kommunen, liksom för lagar och bestämmelser som reglerar biblioteksverksamheterna nationellt och på kommunal nivå. Denna nya plan utgår från detta, och koncentrerar sig på fokusområden framåt.

Biblioteksplanen utgår från Vallentuna kommuns vision: *Med mod att gå före skapar vi ett Vallentuna där människor och idéer växer* och de sex nycklar/nyckelord som kopplas till den: *Varaktighet, Inspiration, Samverkan, Innovation, Omtänksamhet* och *Nav*.

2. Biblioteksplanens koppling till styrdokument

Bibliotekslagen¹ anger att ”Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.”², och dessa planer ska inbegripa all biblioteksverksamhet i kommunen, oavsett huvudman, vilket i Vallentuna innebär folkbibliotek och skolbibliotek. Prioriterade grupper är personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.³ Vidare ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.⁴

Skollagen⁵ slår fast att ”Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.”⁶ Som en komplettering anger Skolinspektionen att ”Skolbiblioteket ska ... ligga så att det går att använda i undervisningen, antingen i skolans egna lokaler eller på rimligt avstånd från skolan.”⁷ Om samarbete sker med folkbiblioteket ska det vara ett ”organiserat samarbete ... för att kravet att det ska användas som en del i undervisningen ska vara uppfyllt”.⁸

Regeringen gav våren 2015 Kungliga biblioteket i uppdrag att ta fram en nationell biblioteksstrategi med syfte att säkra en jämlik tillgång till bibliotek över hela landet. *Demokratins skattkammare – Förslag till en nationell biblioteksstrategi*⁹

¹ Bibliotekslag 2013:801.

² Ibid 17 §.

³ Ibid 4 § och 5 §.

⁴ Ibid 8 §.

⁵ Skollag 2010:800.

⁶ Ibid 2 kap. 36 §.

⁷ Skolinspektionen, Promemoria 2018-09-11, Skolbibliotek, s 6.

⁸ Ibid s 7.

⁹ Kungliga biblioteket/Nationella biblioteksstrategi, ISBN 978-91-7000-375-2

presenterades i maj 2019 och har nu varit på remiss. Visionen i denna är *Bibliotek för alla* och målet ett demokratiskt samhälle stärkt av litteratur, kunskap och bildning. Sex arbetsområden har definierats, kompletterat med förslag om sex konkreta reformer. Arbetsområdena är: *Samhällets öppna rum, Läsning, Lärande, Forskning, Nationella digitala bibliotekstjänster* samt *Gemensam infrastruktur*. Inför uppdraget om den nationella strategin gav regeringen Kungliga biblioteket i uppdrag att under 2018 - 2020 nationellt samordna och finansiera en satsning på ett digitalt kompetenslyft med de regionala biblioteksverksamheterna som kompetens- och utvecklingsnoder.

Kulturförvaltningen Region Stockholm har tagit fram en *Regional biblioteksplan 2020 - 2023*¹⁰ där man lyfter tre fokusområden under planperioden: läsande och bildning, lärande organisationer samt förstärkt infrastruktur. I detta ingår också att vara ett stöd i den nationella satsningen på ett digitalt kompetenslyft, *Digitalt först med användaren i fokus*.¹¹

FN:s Konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) är svensk lag från 2020-01-01,¹² där ett antal av artiklarna har bäring på kommunernas biblioteksverksamhet, t.ex. artiklarna 13, 17, 28, 29 och 31.¹³

Vallentuna kommuns biblioteksplan kopplas till de kommunala nämndernas verksamhetsplaner och följs årligen upp i ordinarie verksamhetsuppföljning.

3. Förutsättningar Vallentuna kommun

3.1 Folkbibliotek

Bibliotek Vallentuna består av huvudbiblioteket i Vallentuna Kulturhus och Bibliotek, Kårsta bibliotek och Karby bibliotek. Bibliotekspersonalen utgörs av 14 personer (12,5 årsverken). Bibliotek Vallentuna samarbetar nära med övriga enheter inom Kulturförvaltningen - Kulturenheten och Kulturskolan - kring evenemang, utställningar, teman, marknadsföring och kompetensutveckling.

Verksamhet för barn och unga är högt prioriterat, med fyra heltidstjänster med fokus på detta, från de allra minsta barnen och deras nära vuxna, till tonåringar och unga vuxna. Här erbjuds Kryp in för de minsta, sagostunder, filmvisning, bokklubbar,

¹⁰ Regional biblioteksplan 2020 KN 2019/63

¹¹ <http://regionbiblioteket.se/2018/03/22/digitalt-forst-med-anvandaren-i-fokus-information-och-lankar/>

¹² <https://www.regeringen.se/artiklar/2019/12/fragor-och-svar-om-barnkonventionen-som-lag/>

¹³ <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

bokcaféer, tävlingar och lovprogram av olika slag. Förskolegrupper och grundskoleklasser tas emot för biblioteksvisning och läsinspiration. Biblioteket arbetar också uppsökande med besök på BVC och Öppna förskolan.

Vidare erbjuds IT-handledning, stöd för integration i form av Språkcaféer och Vi ses!-samtalsträffar, ett programutbud på såväl på dag- som kvällstid, specialmedier för personer med läsnedsättning och förstås lästips och läsinspiration. Ett uppsökande arbete sker på vård- och omsorgsboenden och daglig verksamhet med temaprat, läsinspiration, Shared Reading och bokdepositioner, och för de som själva inte kan ta sig till ett bibliotek erbjuds Boken kommer, då hemtjänstpersonal levererar böcker hem till de som önskar.

Det digitala utbudet gör biblioteket åtkomligt även hemifrån, med e-böcker att läsa eller lyssna på och strömmad film för både barn och vuxna. För personer med läsnedsättning introducerar biblioteket tjänsten Legimus från MTM¹⁴ samt tillhandahåller talböcker, punktskriftsböcker, storstilböcker och lättlästa böcker.

Samarbeten sker med bibliotekets vänförening Vallentuna Biblioteks Vänner, med studieförbund som ABF och Bilda, med Författarcentrum Öst, Träffpunkten, MIVA, hembygdsföreningar, pensionärsföreningar, Fritidsförvaltningen m.fl.

Kårsta bibliotek ligger i Kårsta skola och är ett meröppet bibliotek där besökarna har access till bibliotekslokalen kl 7 – 22 alla dagar året runt, via personlig inloggning med bibliotekskort och pinkod. Bibliotekspersonal finns på plats ca 10 tim/vecka fördelat på två dagar, därutöver finns en lokal biblioteksgrupp med närboende som på uppdrag av biblioteket tjänstgör vissa timmar i veckan. Kårstaskolan bidrar årligen med 5000 kr till bokinköp, då biblioteket även fungerar som skolbibliotek med bokprat och biblioteksservice till elever och lärare, dock utan formaliserat avtal. Samarbete finns även med socialförvaltningen, genom Träffpunkt Kårsta som har sina möten i biblioteket varje vecka. Ett programutbud erbjuds, ofta inspirerat av önskemål från besökarna.

Karby bibliotek är samlokaliserat med ICA Nära Brottbymhallen och följer i stora drag deras öppettider (biblioteksdelen är öppen 7 – 20 varje dag). Bibliotekspersonal finns på plats 10 tim/vecka fördelat på tre dagar. Förskolor samt grundskolan i närheten erbjuds sagostunder och boktips, förskoleklasser bjuds in, och viss programverksamhet ges i form av läsinspiration för vuxna på kvällstid samt teater och musik för barn. Mindre utställningar visas, och samarbete sker med Össeby församling, hembygdsförening och PRO-förening i närområdet.

¹⁴ Myndigheten för tillgängliga medier

3.2 Skolbibliotek

I Vallentuna finns åtta kommunala grundskolor samt en grundsärskola, samt fem fristående grundskolor. Skolbibliotek i Skollagens mening finns på en av skolorna, Gustav Vasaskolan, med biblioteksrum, fackutbildad bibliotekarie och en läsfrämjande verksamhet som är en del av skolans pedagogiska arbete. Kårsta skola har tillgång till folkbiblioteket i samma byggnad, dock utan formaliserat samarbetsavtal.

Ett kommunalt gymnasium finns i kommunen, samt en fristående gymnasiesärskola. På Vallentuna gymnasium finns ett skolbibliotek. Gymnasiebiblioteket använder samma biblioteksdatasystem, BOOKIT, som folkbiblioteket.

4. Fokusområden under planperioden

Biblioteksplanen utgår från Vallentuna kommuns vision: *Med mod att gå före skapar vi ett Vallentuna där människor och idéer växer*. Fokusområdena grupperas under visionens sex nycklar.

4.1 Varaktighet

- Kommunens bibliotek ska bidra till ett hållbart samhälle och utgör en grund för bildning, kunskap och förkovran
- Folkbiblioteket ska bidra aktivt i arbetet med ökad digital delaktighet för kommunens invånare
- Folkbiblioteket ska ha ett aktuellt och väl nyttjat mediebestånd som präglas av kvalitet och lokala behov och som stimulerar till läsning
- Skolbiblioteken i grundskolan ska utvecklas till naturliga platser för elevernas studier, informationssökande och läsinspiration
- Skolbiblioteken ska vara en del av skolans pedagogiska verksamhet

4.2 Inspiration

- Folkbiblioteken ska vara välkomnande, inspirerande och trygga platser för alla kommuninvånare
- Folkbiblioteket ska arbeta aktivt med läsfrämjande insatser för alla åldrar, med fokus på de i bibliotekslagen särskilt prioriterade grupperna
- Folkbiblioteket ska erbjuda en allsidig programverksamhet med bredd och djup som inspirerar och väcker tankar
- Skolbiblioteken ska arbeta aktivt med läsfrämjande insatser för skolans elever

4.3 Samverkan

- En formaliserad samverkan ska ske mellan kommunens bibliotek, dvs folkbibliotek och skolbibliotek, med tydlighet i uppdrag och uppgifter

- Kommunens bibliotek ska samverka över förvaltningsgränserna kring implementering av Barnkonventionen som svensk lag
- Folkbiblioteket ska initiera fortsatt kontakt med socialförvaltningen för utveckling av en kulturombudsfunction inom äldreomsorgen
- Folkbiblioteket ska samverka med föreningar, studieförbund, det fria kulturlivet och privata aktörer för en bred verksamhet
- Folkbiblioteket ska samverka, inspireras av och även inspirera regionalt, nationellt och internationellt för en ständigt aktuell och relevant verksamhet
- Folkbiblioteket ska uppmuntra användarna till delaktighet där användarnas synpunkter och förslag välkomnas

4.4 Innovation

- Omvärldsbevakning ska utgöra en viktig del i bibliotekens arbete och ska resultera i ett innovativt tänkande och ny verksamhet
- Folkbiblioteket ska arbeta med att nå användarna på nya sätt, på nya platser och i nya sammanhang
- Kommunens bibliotek ska kunna introducera användarna för nya medier och ny teknik inom området

4.5 Omtänksamhet

- Kommunens bibliotek ska ha sin grund i allas rätt till tillgång till bibliotek och läsning
- Folkbiblioteket ska erbjuda särskild men likvärdig service för de prioriterade målgrupperna (personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska)
- Folkbiblioteket ska, i enlighet med bibliotekslagen, ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning

4.6 Nav

- Folkbiblioteken ska vara väl kända och välkomnande platser för kommuninvånarna
- Folkbiblioteket ska vara ett nav i det demokratiska öppna samhället där alla erbjuds kunskap, inspiration och möjlighet till bildning
- Kommunens bibliotek ska vara nav i utvecklingen mot lärande och innovation i Vallentuna

5. Uppföljning

Biblioteksplanen ska ligga till grund för fortsatt dialog och konstruktivt samarbete mellan berörda förvaltningar, och följas upp årligen i respektive förvaltnings

verksamhetsberättelse. Planen i dess helhet utvärderas under 2024, inför en ny planperiod från år 2025.